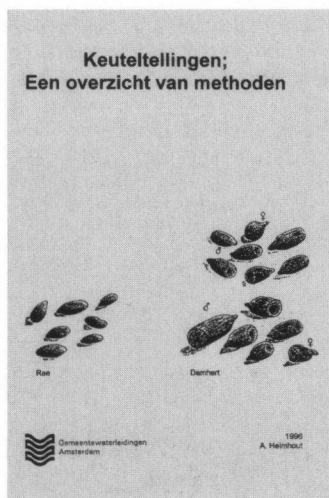

Keutels tellen

Het maken van een nauwkeurige schatting van het aantal reeën of herten in een gebied is niet gemakkelijk. Tellen aan de hand van zichtwaarnemingen is moeilijk en arbeidsintensief. Een alternatief is tellen van sporen, wat dan op een gestandaardiseerde manier moet gebeuren. Dit stageverslag gaat in op het tellen van keutels zoals dat in de Amsterdamse Waterleidingduinen gebeurt.

Er zijn twee methoden om keutels te tellen: de 'standing-crop' methode en de 'plot-clearance' methode. In het eerste geval worden eenmalig alle keutels geteld in plotjes langs een looproute. In het tweede geval worden kleine stukken grond afgebakend. Binnen deze plotjes worden alle keutels verwijderd. Na enkele dagen tot weken wordt gekeken hoeveel nieuwe keutels er in de plotjes zijn bijgekomen. Met beide methoden is het mogelijk tot een schatting van de populatiegrootte te komen!

Het rapport behandelt de ideale vorm en de grootte van de plots, de spreiding in de ruimte en de grootte van het gebied dat bemonsterd moet worden om een representatieve steekproef te krijgen. Verder wordt ingegaan op de meetfou-

ten die men kan maken. Het blijkt dat beide methoden erg gevoelig zijn voor verschillen tussen waarnemers. Het rapport eindigt met aanbevelingen om de methoden te verbeteren.

Dennis Wansink

Helmhout, A., 1996. Keuteltellingen; Een overzicht van methoden. Gemeentewaterleidingen Amsterdam. 41 pp. Te bestellen bij de GWA, Afdeling Procesontwikkeling, telefoon: 023-281460 (NL).

Noordse woelmuizen in Nieuwkoop

In 1995 is er in de Nieuwkoopse Plassen en langs de Wijde Aa een onderzoek gedaan naar de actuele verspreiding van kleine zoogdieren. Vooral de noordse woelmuis en de waterspitsmuis kregen bijzondere aandacht. Naast een inventarisatie met inloopvallen werden braakballen verzameld en uitgeplozen.

Volgens de Atlas van de Nederlandse zoogdieren kwamen noordse woelmuizen tussen 1970 en 1988 nog voor in de

Nieuwkoopse Plassen en langs de Wijde Aa. Van de waterspitsmuis zijn uit deze periode geen waarnemingen bekend.

Deze inventarisatie levert voor de Nieuwkoopse Plassen een gunstig beeld. In de atlasblokken 31-33, 31-34 en 31-43 zijn noordse woelmuizen gevangen. Van de laatste twee blokken waren alleen braakbalvondsten bekend. Langs de Wijde Aa is de noordse woelmuis echter niet meer aangetroffen. Waterspitsmuizen blijken ook in de Nieuwkoopse Plassen voor te komen, maar niet langs de Wijde Aa.

Het rapport geeft aan het einde aanbevelingen voor het beheer van de Nieuwkoopse Plassen ten gunste van de noordse woelmuis. De oeverlanden van de Wijde Aa lijken als leefgebied voor noordse woelmuizen en waterspitsmuizen verloren.

Dennis Wansink

Haan, R., 1995. De noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) en andere kleine zoogdieren in de 'Nieuwkoopse Plassen' en de 'Wijde Aa'. St. Natuur- en Vogelwacht Dordrecht. 40 pp. Te bestellen bij het NWC van de Natuur- en Vogelwacht, tel. 078-6174983 (NL).

Marterpassen IV

In maart 1996 verscheen de vierde jaarbrief van de Werkgroep Boomarter Nederland (WBN) van de VZZ. Hadden de drie voorgaande jaargangen al de omvang van een behoorlijk dik rapport, ditmaal imponeerde de werkgroep met een aflevering van liefst 130 pagina's. De bijdragen van niet minder dan twintig verschillende auteurs geven aan dat de werkgroep

de jaarbrief telt zelfs 47 namen en het is verheugend dat een Rode Lijst-soort de actieve aandacht van zo'n grote groep mensen heeft.

Hoewel de jaarbrief duidelijk de interne communicatie tot doel heeft, met huishoudelijke zaken als een financieel verslag en verslagen van ledenbijeenkomsten, bevat ook deze aflevering weer tal van zaken die voor een groter publiek eveneens interessant zijn.

Allereerst de stand van zaken van het inventarisatie-onderzoek. Vergeleken bij het overzicht over 1994 is er in 1995 heel wat informatie bijgekomen. Jammer dat op de overzichtskaart de aanduidingen van de atlasblokken en de provinciegrenzen ontbreken, wat de plaatsbepaling en de vergelijking met het voorgaande jaar bemoeilijkt. Niet alle zekere gegevens uit 1994 lijken op de kaart van 1994-1995 te zijn overgenomen.

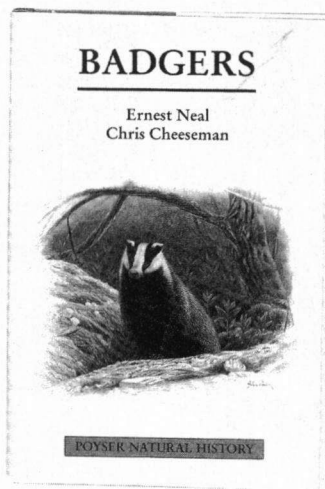
Dat het inventariseren van een zo teruggetrokken levend dier als een boommarter geen eenvoudige zaak is, blijkt wel uit drie verschillende bijdragen over het herkennen van krabsporen. Des te opmerkelijker zijn de resultaten die geboekt werden met het speuren naar nestbomen. In verschillende bijdragen wordt daarvan verslag gedaan. Nijver sprekend brengt de werkgroep zo veel (helaas meestal nog anekdotische) gegevens bijeen, die met elkaar toch belangrijke stukjes van de sluier oplichten die nog over de verzorging en het opgroeien van de jongen ligt. Ook de ervaringen bij het verzorgen van uit het nest gevallen martertjes dragen daaraan bij.

Samenvattend kan gesteld worden dat Marterpassen IV weer een bron van authentieke boommarter-informatie is, waar niet alleen VZZ-leden hun voordeel mee kunnen doen. Hoewel in het voorwoord wordt aangekondigd dat de WBN met de uitgave van de jaarbrief in deze vorm zal stop-

pen, omdat verwacht wordt dat veel informatie nu zo 'zwaar' is dat ze in wetenschappelijke tijdschriften zal worden gepubliceerd, kijk ik toch al stiekem uit naar Marterpassen V.

Sim Broekhuizen

Canter, K.J. (red.), 1996. Marterpassen IV. Jaarbrief over 1995 van de Werkgroep Boommarter Nederland. 132 pp. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Apeldoorn. Prijs f 15,- of BF 300 (inclusief verzending f 20,- of BF 400). Verkrijgbaar bij VZZ, Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht, tel. 030-2544642 (NL).

Badgers

Na 'Badgers' van E. Neal 1986, herdruk 1990, in de reeks The Natural History of ... verscheen nu van dezelfde auteur en Chris Cheeseman een dassenboek, ook 'Badgers' geheten, nu bij Uitgeverij Poyser. De twee auteurs kunnen samen 80 jaar ondervinding met dassen voorleggen. 'Badgers' is, de Engelse traditie getrouw, mooi, stijlvol en sober uitgegeven met een aantal prachtig geslaagde illustraties van J. Davies en M. Clark. De kwal-

iteit van de foto's is wat wisselend, sommige zijn eerder voor de illustratieve waarde opgenomen.

Het boek is makkelijk leesbaar met ook veel anekdotes. Het geeft een overzicht van de huidige kennis over dassen. De inhoud is in vergelijking met het vorige boek uiteraard bijgewerkt, een aantal hoofdstukken is anders ingedeeld en er is een aantal nieuwe hoofdstukken toegevoegd, zoals Badgers and Bovine Tuberculosis, en Badgers of the world. Het hoofdstuk 'Studying Badgers in the Field' is sterk uitgewerkt. Wat meer manen tot voorzichtigheid zou in dit laatste hoofdstuk overigens niet misstaan, althans voor Vlaanderen en Nederland, wij hebben nu eenmaal niet genoeg dassen om het bekijken ervan tot nationale sport uit te roepen.

Voor wie een volledig werk over de das zoekt is dit boek een aanrader, maar voor wie het vorig boek van Neal reeds in de boekenkast heeft, lijkt het geen must, daarvoor is er te weinig nieuwe informatie opgenomen. Erg veel recente studies zijn er niet terug te vinden in de bibliografie. Het valt bovendien op dat er toch relatief weinig buitenlandse literatuur vermeld is. Over dassen verschenen ook in het Frans en Nederlands erg interessante bijdragen, denken we maar aan onderwerpen als voedsel en invloed van het verkeer op dassenpopulaties. Informatie uit het boek is gebaseerd op de (hoge) Britse dichtheden en daardoor niet altijd even toepasbaar op andere gebieden. Ook het boek van Hans Kruuk (The social badger, 1989) komt niet overdreven veel aan bod. Het hoofdstuk over sociale structuur mocht dan ook wat ruimer uitgewerkt zijn.

Rik Desmet

E. Neal & C. Cheeseman, 1995. Badgers. Poyser Natural History, London. Gebonden, 350 pagina's, £ 20 (1095 BF). ISBN 0-85661-082-8.